

Riksantikvarieämbetet, Informationsavdelningen, Bebyggelseregistret

Stora Sjövillan – består av 3 lägenheter för permanentboende, ca 704kvm bta. Byggnaden är blåklassad.

Stora Sjövillan , Äppelviksvägen 47A, Äppelviksvägen 47B och Äppelviksvägen 47C
(Blått = Fastighet/fastigheter vars kulturhistoriska värde motsvarar fordringarna för
byggnadsminnen i kulturminneslagen.
Fastigheten/fastigheterna ingår i en kulturhistoriskt värdefull miljö utpekad i Stockholms
översiktsplan)

Byggnad i två våningar med souterrängvåning och inredd vind. Det nuvarande utseendet är
uppskattningsvis från slutet av 1800-talet, då huset byggdes om från bränneri till
sommarbostad. Byggnaden, kallad Stora sjövillan, är belägen vid vattnet i Äppelvikshamnen.
Omgivande mark med gräsytor mot sydväst, grusad gång mot norra gaveln samt mot nordost.
Vid södra gaveln mot vattnet finns en berså och en brygga. Tomt med lövträd, fruktträd och
buskar, avgränsas med häck samt mot sydost en stenmur.

Stora Sjövillan är ett sommarnöje beläget i södra delen av Mälarparken vid vattnet invid
Äppelvikshamnen. Bryggaren och destillatorn Lars Fredrik Blackstadius började bedriva
brännerirörelse i Äppelviken på 1840-talet och omvandlade torpet Äppelviken till en gård.
1847 uppförde han Stora sjövillan som utgjorde brännvinsbränneri fram till 1864. När
bränneriet lades ner byggdes Stora Sjövillan om till corps-de-logi för familjen Blackstadius.
Huset försågs bland annat med tre verandor. Efter några år hyrdes övervåningen ut till
sommargäster. Under denna tid fungerade den södra verandan som väntrum för
ångbåtgästerna. På 1880-talet byggdes Stora Sjövillan om till permanentbostad.

Byggnaden har med sin från slutet av 1800-talet välbevarade och tidstypiska exteriör
synnerligen stora arkitektoniska och byggnadshistoriska värden. Stora Sjövillan är en viktig
rest av den äldre bebyggelsen i Äppelviken och har genom sin koppling till Äppelvikens gård
ett stort lokalthistoriskt värde. Genom sin historia som bränneri och sommarbostad har
anläggningen även ett samhälls- och socialhistoriskt värde.

Lilla Sjövillan – består av en permanentbostad, 206kvm bta. Byggnaden är grönklassad.

Byggnad i en våning, inredd vind och souterrängvåning, uppförd i slutet på 1800-talet.
Byggnaden bevarar sin karaktär från sent 1800-tal.

SOCKEL - Putsad, grå.

FASAD - Bottenvåningens fasader är slätputsade med vit kulör. Gavelröstena är klädda med stående vitmålad träpanel som nertill har dekorativ lövsågad profil.

TAK - Utskjutande takfot med profilerade taktassar och snickeridekor.

ENTRÉ/DÖRRAR - Grönmålad trädörr mot nordväst, förstukvist med sadeltak på trästolpar.

FÖNSTER - Flerlufts-fönster med korsformad post, vitmålade snickerier och dekorsågade vitmålade omfattningar.

ÖVRIGT/BYGGNADSDEL - Mot sydost och vattnet finns en glasad, inbyggd veranda ovanpå utbyggd källarvåning. Verandans tak är klätt med svart plåt. Ovanpå den en senare tillkommen balkong med vitmålat räcke av lockpanel, balkongen stöds av två trästolpar på verandataket. Anslutande takkupa till balkongen.

Takform – sadeltak

Stomme - trä

Vind – inredd

Lilla sjövillan , Äppelviksvägen 43

Lilla sjövillan uppfördes under Blackstadius tid som bostad för sommargäster. En tid fungerade huset som tvättstuga för Blackstadius och sommargästerna. Stockholms stad köpte huset 1908 och det gjordes då om till permanentbostad, verandan mot sjön tillkom även då. I Äppelvikshamnen fanns under senare delen av 1800-talet flera sommarvillor. Förutom Lilla sjövillan finns ytterligare fyra villor bevarade, de utgör numera permanentbostäder.

Mangelbodsvillan – består av en permanentbostad, 208kvm bta. Byggnaden är grönklassad.

Byggnad i en våning som uppskattningsvis fick sitt nuvarande utseende i slutet på 1800-talet. Ursprungligen uppfördes huset som spannmålskvarn som senare byggdes till drängbostad och mangelbod.

SOCKEL - Mur av sten som putsats, svartmålad.

FASAD - Locklistpanel som mot sydväst är ljus gråmålad, mot nordost ljus rosamålad.

Gesims på sydöstra gaveln.

TAK - Taket är täckt med skiffersten. Utskjutande takfot med profilerade taktassar.

ENTRÉ/DÖRRAR - Rosamålad trädörr med fönster mot sydväst, dubbelsidig trätrappa med kryssräcke. Gråmålad panelad trädörr med fönster vid nordvästra gaveln. Panelad trädörr mot nordost.

FÖNSTER - Tvålufts-fönster med spröjs, rosamålade snickerier och omfattningar.

ÖVRIGT/BYGGNADSDEL - Inbyggd farstu på norsvästra gaveln.

Mangelbodsvillan, Äppelviksvägen 45

Under bränneriets blomstringstid uppfördes en spannmålskvarn öster om Stora sjövillan, med en tillhörande hästvandring. När bränneriet lades ner bosatte sig familjen Blackstadius i Stora sjövillan som inreddes som bostad. Kvarnen byggdes om till mangelbod som nyttjades av Blackstadius, härav kommer namnet mangelbodsvillan. En drängkammare uppfördes intill mangelboden. Huset blev sedermera sommarbostad för gäster för att senare övergå till permanentbostad.

I Äppelvikshamnen fanns under senare delen av 1800-talet flera sommarvillor. Förutom Stora sjövillan och Mangelbodsvillan finns ytterligare tre villor från den tiden bevarade, de utgör numera permanentbostäder.

Alphyddan – består av en permanentbostad, 99kvm bta. Byggnaden är grönklassad.

Alphyddan, Äppelviksvägen 39

Byggnad i en våning med inredd vind, uppförd i slutet på 1800-talet. Byggnaden bevarar sin karaktär från sent 1800-tal.

SOCKEL - Putsad, svart.

FASAD - Fasadbeklädnad med locklistpanel, på gavlarna har panelen dekorsågad avslutning som inramar gavelröstet.

TAK - Tak täckt med rödmålad plåt. Utskjutande takfot med profilerade taktassar, snickeridekor i vindskivor. Mot nordost en takpåbyggnad, till formen likt en hög takkupa som kragar ut från taket och stöds med trästolpar på marken, som utgör entré till den inredda vinden. En trätrappa leder upp från marken till dörren.

ENTRÉ/DÖRRAR - På entréverandan en grönmålad, glasad dörr med fyllningar i nederdelen, två glasade sidopartier. Mot sydost en gulmålad pardörr med trätrappa till inbyggd farstu.

Grönmålad trädörr med fyllningar och fönster till vindsutrymmet.

FÖNSTER - En- och tvålufts-fönster, några med krysspröjsad ytterbåge. Grönmålade snickerier och vitmålade omfattningar, några dekorsågade.

ÖVRIGT/BYGGNADSDDEL - Glasad entréveranda mot sydväst, vitmålat räcke med lövsågeridekor, ospröjsade fönster, trätrappa. På sydöstra gaveln en inbyggd veranda med trätrappa framför. Båge har tak täckt med rödmålad plåt.

Takform – sadeltak

Stomme - trä

Vind - inredd

Alphyddan uppfördes under senare delen av 1800-talet som bostad för sommargäster. Det är oklart varifrån namnet kommer.

Garage förråd – byggnad som används som garage/förråd av bostadshusen, 172kvm bta.